

Viðganga miss

Í formansfrágreiðing Føroya Banka fyri 1991 ásanar bankin eins og føroyingar allir, at høvuðstrupulleikarnir í høvuðsvinnu okkara eru ov stórt veidtrýst, ov lítið avlop ella lønsemi og at marknaðarmekanismurnar ikki virka.

BANKIN leggur dent á, at marknaðarkreftirnar framyvir bert í hendinga førur eiga at verða settar úr gildi, og tá einans fyri styrti tíðarskeið og vísir á óhepnar iløgur seinnu árin, ið ikki hava verið búskaparlaga forsvarligar. Bankin nevnr ikki svartkjaftin, men kanska er tað hetta, hann sipar til.

EISINI sigur bankin, at neyðuga skerjingin av veiðiorkuni má fremjast — tó uttan at siga hvaðan neyðugu upphøggingarkrónurnar skulu fáast, ella um fríu marknaðarkreftirnar eisini skulu ráða her. Bankin vónar tá, at iløgurnar, ið umboða eftirverandi vinnutólini, kunnu forsvarast.

BANKIN »skilir« politisku ynskini um at skerja studningin og er annars nøgdur við

byrjandi kappingina um fiskin, og viðmerkir annars, at viðkaða ræðið hjá marknaðarkreftunum fer at broyta fortreytirnar fyri mongum av verandi lánum bankans til høvuðsvinnuna.

VÍÐARI verður sagt, at studningslækkingin má vera »realistisk« og at lækkandi stóðið má haldast, so at øll lið í vinnuni vita, hvat tey hava at halda seg til — eisini um tað vísir seg, at vinnan hevði hjálpt við minni stuðul, men at endamálið sjálvsagt skal vera ein sunn og stuðulsfrí vinna. Eisini leggur bankin størsta dent á, at almenna virksemd má fáast at samsvara við framleiðsluorku landsins — at her má sparast á figgarlógini.

Arbeidsmarknaðarlaga partin innan fiskivinnuna ger bankin ikki nógv burtúr. Ongar áværingar um ov høgt lønarlag og harvið framleiðslukostnað, men um rækju-, flaka- og saltfiskatrolararnar á fjarleiðum sigur bankin, at verður hildið fast við verandi inntøkubýti millum skip og manning, hóra tey ikki undan og fara helst av landinum.

SJÁLVSAGT skal bankanum vera loyvt at hava sína niðurstøðu um vánirnar fyri hesum skipum, men vit ivast ikki í, at sjóvinnufeløgini undir ábyrgd og í felag sjálf finna »rætta« inntøkubýtið.

SAMANUMTIKID kann sigast, at metingar bankans fyri framtíðarvánir okkara eru eins frægt ella betri í tráð við politisku ætlanirnar, enn onkuntíð.

VIT skulu ikki gremja okkum um, at stóðan skuldi gerast so búskaparlaga álvarslig, áðrenn hetta hendi — bert fegnast um, at so er.

VIT skilja, at bankin nú á sannar tap, ið ikki sleppast undan. Men bankans hugsan um, hvussu fram skal farast við avtøkuni av yvirkapasitetinum á sjónum, frætta vit einki heilt greitt um. Skal hetta fremjast við alment stuðlaðari upphøgging, sum higartil ella skal skipamarknaðurin ráða sær sjálvum og falla lata tað, ið ikki stendur seg.

UM so var, at fríu marknaðarkreftirnar einsamallar vóru

rætta svarið, so var loysnin sjálvsøgd. Á heysin við tí, ið ikki stóð seg.

MEN við neyðugu broytingum í vøruúrvali og útvegan av flest møguligum arbeidsplássum á sjógv sum landi til okkara minkandi tilfeingi í huga, er tað rættuliga ivasamt, um hesar marknaðarkreftir einsamallar høvdu látið okkum eftir við best hóskaði flota til tær avbjóðingar, sum standa fyri framman.

OKKARA vón er tí, at politisku myndugleikar okkara og bankar í felag semjast um, hvussu fram skal farast — altíð við atlit til best hóskaði framtíðarflota okkara. Hóast figgarlaga armóð, so er greitt, at talan eisini skjótt má vera um onkrar nýbyggingar — nýbyggingar til framtíðina.

TEKUR bankin undir við hesum, so er einki at ivast í, at hann eisini verður hollur banki fyri ta framtíð, ið vit øll noyðast seta okkara vón til.

sosigaley

Dimmalætting

DAÐBLAÐIÐ

TRÚSSUR

14. SEPTEMBER

FRÍU FØROYAR

NORÐLÝST

Fólkaflokslogikkur

Dagblaðið hugleiðir um víðurskiptini hjá ríkum og fátækum. Blaðið heldur tað vera lögdið, at tey sum spara upp, verða háðað:

Løgið land vit liva í.

Ert tú arbeidssamur og iðin verður tú hildin at vera ein rættur maður. Ert tú so arbeidssamur og iðin, at tú hevur megnad at spart tær fitt av peningi, so verður tú hildin at vera kraddari og hálvkriminellur - kapitalist. Og tað er reivsvert.

Um tú hevur gjørt ta dáragerð, at góldið hvørjum sít, og kanska eigur nokkur oyru í bankanum, so ert tú als ikki verður samfælsins takssemi. Nei, í

samfælsins eygum er einasti rætti maður tann, ið hevur oytt alt sít fæ upp í skutur og mutur og kalt vatn.

Ivaleytt vil ein og hvør heldur enn fegin rinda hvørjum sít, hóast tað í øllum førur ikki er lætt. Hví ein, ið eigur pengar skal, sambært Dagblaðið, kenna seg heil-ella hálvkriminell, skilja vit ikki rættuliga. Men ger hann tað, kann orsøkin vera hansara egna samvitska.

Sambært sama blað er hann rættur maður, sum oyðir alt sít burtur.

Løgið land, skrivur Dagblaðið. Løgin hugsunnarháttur vildu vit heldur sagt. Haraftrat fara vit at ivast í, um tað er fjøldin í Føroyum í dag, sum hevur nakað sum helst til avlops.

Almannahjálpi til tey ríku

Hóast vit øll - uttan mun til inntøku - eiga rætt til grundupphæddina av fólkapensjónini, heldur Dagblaðið tað vera órættvíst, at tey við teimum feitu bankabókunum, bert fáa grundupphædd av fólkapensjón:

Kanst tú vísa fram eina ognaruppperð, sum vísir 0 virðir, ert tú sera væl farin. Vísir hendað ognaruppperðin hinvegin stór virðir, so ert tú ikki skikkaður at fáa nakað sum helst frá tí almenna.

Nú er ikki at misskilja. Sjálvandi skulu tey hjálpaðast, sum eru illa fyri. Men kortini er illt at skilja, hví hesi skulu vera meira

líka fyri lógini enn tey, sum við sparssemi og stríði gjøgnum eitt heilt lív hava bjargað sær nokur virðir.

Hendan hugsjónin samsvarar ivaleytt væl við stevnumið Fólkafloksins. Nevniliga hetta, at eigur tú nógv, skal tú fáa enn meira (frá tí almenna). Hinvegin samsvarar hetta illa við tað Fólkaflokkurin heldur um upphæddina til almennar veitingar yvir figgarlógina. Hesar vildi Fólkaflokkurin helst fingið heilt burtur. Tað fer at bera illa til um sjálvt miljónir skulu fáa hægsta fólkapensjón.

Í stórari skuld

Føroya Kommunufelag hevði umboðsfund í Trongvisvági seinasta vikuskiftið.

Fundurin snúdi seg, sum rímligt er, fyri ein stóran part um figgarstøðuna hjá kommununum. Eisini varð spurningurin um ábyrgdarbýti millum land og kommunu nógv viðgjörður.

Tað er lítið at ivast í, at mangar kommunur eru sera illa fyri figgarlaga. So illa, at ein alt ov stórur partur av skattainntøkuni fer til rentur og avdrátt. Upp í eini 70 prosent, verður sagt. Nakrar kommunur eru enn tá noyddar til at lána til sjálvan rakstur, kom eisini fram.

Hendan ógvalisliga skuld er ikki íkominn av sær sjálvara. Kommunur, sum frammanundan hava verið sera høgt fyrispentar hava tikið lán til eitt nú graslíkisvøllir o.t., sum annars kundi biðað.

Úrslitið verður hareftir. Tað er tí sera positivt, at Kommunufelagið fer at mæla limakommunum sínum til størri varsemi, so at nýggj lán ikki verða tikið til annað enn avgjört neyðugar fløgur so sum kloakkir, vatnveiting o.t.

Tað er so mangt ein kundi hugsa sær, sum ein ikki hevur ráð til. Hendan tankan mugu eisini kommunurnar venja seg við.